มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน
สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงหมอลำ

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงหมอลำ

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

หมอลำในฐานะศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคอีสานนั้น ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีการส่งเสริมในเชิงนโยบายและโครงการต่าง ๆ ตลอดจนการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับหมอลำในหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนไปจนถึงระดับชาติ
สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับในคุณค่าทางวัฒนธรรมและศักยภาพเชิงเศรษฐกิจของหมอลำในสังคมไทย

คุณลักษณะของการแสดงหมอลำในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยมีความซับซ้อนและลึกซึ้ง ทั้งในด้านโครงสร้างศิลปะ ดนตรี ภาษา วรรณกรรมพื้นบ้าน การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่าเรื่อง ตลอดจนความเชื่อและจิตวิญญาณของชุมชน ทักษะเหล่านี้ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างยาวนานและการสืบทอดผ่านรุ่นต่อรุ่น จึงควรได้รับการพิจารณาและกำหนดมาตรฐานอาชีพให้สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมท้องถิ่น
โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการสืบทอดและต่อยอดสู่การเป็นมาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงหมอลำ จึงมุ่งส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพนักแสดงหมอลำมีมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของนักแสดง ผู้ประกอบการ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก ๆ ระดับในวิชาชีพ มีความเหมาะสมกับบริบทประเทศไทย และเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและระดับสากล
โดยกำหนดระดับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพของอาชีพนักแสดงหมอลำไว้ 8 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 หมอลำฝึกหัด หมายถึง ผู้ที่มีทักษะเบื้องต้น สามารถร้องจังหวะง่าย ๆ ได้

ระดับ 2 หมอลำพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่มีทักษะพื้นฐาน ร้องเพลงลูกทุ่งหมอลำมีทักษะการใช้เสียงในทำนองต่างๆ ถูกที่ ถูกจังหวะ

ระดับ 3 หมอลำใหม่ หมายถึง เรียนรู้พื้นฐานการลำ เช่น เสียงลำ การเอื้อน การขึ้นกลอนยังไม่สามารถลำสดหรือลำโต้ตอบได้คล่อง อาจเริ่มแสดงในงานเล็ก ๆ หรือในสถานศึกษา

ระดับ 4 หมอลำน้อย หมายถึง ผู้ที่มีทักษะการร้องหมอลำเป็นอย่างดี สามารถแสดงเป็นตัวรองได้

ระดับ 5 หมอลำใหญ่ หมายถึง หมอลำแนวหน้า ที่ได้รับความนิยม มีทักษะการแสดงเป็นอย่างดี สามารแสดงเป็นตัวเอกได้

ระดับ 6 หมอลำชั้นครู หมายถึง หมอลำที่มีทักษะหมอลำเป็นอย่างดี มีเทคนิคการลำและฟ้อนในแบบเฉพาะตัว สามารถผูกกลอนหมอลำได้ และสามารถถ่ายทอดการร้องให้กับผู้อื่นได้

ระดับ 7 หมอลำครูภูมิปัญญาหมายถึง ผู้ที่สามารถจัดการ และ ควบคุมภาพรวมของเวทีแสดง หัวหน้าคณะ / สมาคม มีผลงานบันทึกเสียง แผ่นเสียง เทป หรือการแสดงถ่ายทอดออกสื่อเป็นครูผู้ถ่ายทอดได้

ระดับ 8 ปราชญ์หมอลำ หมายถึง ผู้ที่สามารถสร้างนวัตกรรม องค์ความรู้ ออกแบบท่า เป็นผู้สร้างนวัตกรรมใหม่ในหมอลำ มีศูนย์การเรียนรู้ / ศูนย์ครูภูมิปัญญาพื้นบ้าน / เจ้าของสำนัก / หัวหน้าคณะ /มีผลงานบันทึกเสียง แผ่นเสียง เทป หรือการแสดงถ่ายทอดออกสื่อ เป็นแรงบันดาลใจให้หมอลำรุ่นหลัง ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ / ได้รับการยอมรับทั้งในระดับชาติ เช่น ครูภูมิปัญญา
แนวทางในการพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพของอาชีพหมอลำในประเทศไทย จึงให้ความสำคัญกับการประยุกต์แนวคิดจากการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพสู่การรักษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้าน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับนักแสดงอย่างเป็นระบบ และรองรับการสืบทอดศิลปะวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เพื่อให้การจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพฯ อาชีพนักแสดงหมอลำในครั้งนี้
นอกจากจะเป็นการพัฒนาและยกระดับสมรรถนะในการประกอบอาชีพของบุคลากรในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงหมอลำให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ สร้างโอกาสในการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ ยังเป็นการสร้างเครือข่ายจัดทำ พัฒนา และเผยแพร่มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ให้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพเป็นที่รับรู้ และยอมรับในทุกภาคส่วน เพื่อเป็นประโยชน์ในการยกระดับมาตรฐานบุคลากรให้มีสมรรถนะ โดยผ่านการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการจ้างงาน และเป็นการกำหนดค่าตอบแทนที่ตรงกับความสามารถได้มากขึ้น และสอดคล้องกับการจ้างงานในปัจจุบัน

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

N/A

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

อาชีพนักแสดงหมอลำ ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	**เนื้อหา**
L401	ลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย
L402	ลำตามจังหวะและทำนองตามจังหวะแบบหมอลำน้อย
L403	แสดงกลอนลำที่มีเนื้อหาแบบหมอลำน้อย
L404	ลำได้ตามจังหวะและทำนองของเสียงแคนแบบหมอลำน้อย

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงหมอลำ ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

ผู้ที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ นักแสดงหมอลำ ระดับ 4 นี้ ต้องมีความสามารถในการใช้และออกเสียงที่มีคุณภาพตามวาดลำแบบหมอลำน้อย ฟ้อนและแสดงลีลาสอดคล้องตามทำนองและจังหวะแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด สื่ออารมณ์ตรงตามบทบาทและเนื้อหาของกลอนลำแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด ลำตรงจังหวะแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด ลำถูกต้องตามทำนองแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด จัดเรียงเนื้อหากลอนลำได้ครบตามแบบหมอลำน้อย ตีความและสรุปเนื้อหาของกลอนลำได้แบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด ลำได้ตรงกับทำนองเสียงสูงต่ำของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด ลำได้ตรงจังหวะตามสัดส่วนความสั้นยาวของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่จะเข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการแสดงหมอลำ หรืออาชีพที่เกี่ยวข้อง
- ผู้ที่จะได้รับคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพนักแสดงหมอลำ ระดับ 4 ต้องผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะ 4 หน่วยสมรรถนะ ตามที่กำหนด

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

นักแสดงหมอลำ

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

L401 ลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย

L402 ลำตามจังหวะและทำนองตามจังหวะแบบหมอลำน้อย

L403 แสดงกลอนลำที่มีเนื้อหาแบบหมอลำน้อย

L404 ลำได้ตามจังหวะและทำนองของเสียงแคนแบบหมอลำน้อย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
เพื่อสงวนรักษามรดกภูมิปัญญาพื้นบ้าน สืบทอดศิลปะการแสดง และวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ต่อยอดสู่มาตรฐานสากล	02	แสดงหมอลำเพื่อการอนุรักษ์ สืบทอด และสร้างสรรค์	021	แสดงหมอลำ

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**
021	แสดงหมอลำ	L401	ลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย	L40101	ออกเสียงที่มีคุณภาพตามวาดลำแบบหมอลำน้อย
				L40102	แสดงการฟ้อนด้วยลีลาที่สอดคล้องตามทำนองและจังหวะแบบหมอลำน้อย
				L40103	สื่ออารมณ์ตรงตามบทบาทและเนื้อหาของกลอนลำแบบหมอลำน้อย
		L402	ลำตามจังหวะและทำนองตามจังหวะแบบหมอลำน้อย	L40201	ลำตรงจังหวะแบบหมอลำน้อย
				L40202	ลำถูกต้องตามทำนองแบบหมอลำน้อย
		L403	แสดงกลอนลำที่มีเนื้อหาแบบหมอลำน้อย	L40301	ร้อยเรียงเนื้อหากลอนลำได้ครบตามแบบหมอลำน้อย
				L40302	ตีความและสรุปเนื้อหาของกลอนลำได้แบบหมอลำน้อย
		L404	ลำได้ตามจังหวะและทำนองของเสียงแคนแบบหมอลำน้อย	L40401	ลำได้ตรงกับทำนองเสียงสูงต่ำของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้
				L40402	ลำได้ตรงจังหวะตามสัดส่วนความสั้นยาวของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ L401

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย

3. ทบทวนครั้งที่ N/A

4. สร้างใหม่ ☑ **ปรับปรุง** ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วย ความรู้และทักษะในการลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย
โดยสามารถใช้และออกเสียงที่มีคุณภาพตามวาดลำแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด ฟ้อนและแสดงลีลาสอดคล้องตามทำนองและจังหวะแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด เช่น ทำนองลำทางสั้น ทำนองลำย่าวเบ็ดเตล็ด ทำนองลำเต้ย ทำนองลำทำนองหลัก ทำนองลำเดิน เป็นต้น
โดยสื่ออารมณ์ตรงตามบทบาทและเนื้อหาของกลอนลำแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด เช่น กลอนไหว้ครู กลอนลำประกาศศรัทธา กลอนลำย่าวเดินดง กลอนเปิดฉากของตัวรอง เป็นต้น

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงหมอลำ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
L40101 ออกเสียงที่มีคุณภาพตามวาดลำแบบหมอลำน้อย	1. ลำด้วยน้ำเสียงชัดเจนตามแบบหมอลำน้อย 2. ลำด้วยน้ำหนักของเสียงสม่ำเสมอตามแบบหมอลำน้อย 3. ลำด้วยเสียงไม่สั่นเครือตามแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
L40102 แสดงการฟ้อนด้วยลีลาที่สอดคล้องตามทำนองและจังหวะแบบหมอลำน้อย	1. แสดงลีลาตามทำนองและจังหวะตามวาดลำตามแบบหมอลำน้อย 2. ฟ้อนได้เข้ากับจังหวะและทำนอง สอดคล้องกับเนื้อหากลอนลำตามแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
L40103 สื่ออารมณ์ตรงตามบทบาทและเนื้อหาของกลอนลำแบบหมอลำน้อย	1. ใช้สีหน้า และสายตาสื่อสารอารมณ์ตามบทบาท และเนื้อหาของกลอนลำตามแบบหมอลำน้อย 2. แสดงท่าทางได้ตามบทบาท และเนื้อหาของกลอนลำตามแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย โดยใช้และออกเสียงที่มีคุณภาพตามวาดลำแบบหมอลำน้อย
2. ฟ้อนและแสดงลีลาสอดคล้องตามทำนองและจังหวะแบบหมอลำน้อย
3. สื่ออารมณ์ตรงตามบทบาทและเนื้อหาของกลอนลำแบบหมอลำน้อย

(ข) ความต้องการด้านความรู้

เข้าใจบทบาท และเนื้อหาของกลอนลำ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. การแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงหมอลำ และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวกับการแสดงหมอลำ (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาธิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องลำและฟ้อนตามทำนองแบบหมอลำน้อยที่กำหนดไว้ เช่น ทำนองลำทางสั้น ทำนองลำย่าวเบ็ดเตล็ด ทำนองลำเต้ย ทำนองลำทำนองหลัก ทำนองลำเดิน เป็นต้น
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องรู้และเข้าใจบทบาท และเนื้อหาของกลอนลำที่กำหนดไว้ เกลอนไหว้ครู กลอนลำประกาศศรัทธา กลอนลำย่าวเดินดง กลอนเปิดฉากของตัวรอง เป็นต้น

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องลำและฟ้อนตามกลอนลำที่กำหนดได้ โดยใช้และออกเสียงที่มีคุณภาพตามวาดลำแบบหมอลำน้อย คือ ลำด้วยน้ำเสียงชัดเจน ลำด้วยน้ำหนักของเสียงสม่ำเสมอ ลำด้วยเสียงไม่สั่นเครือ
ฟ้อนและแสดงลีลาสอดคล้องตามทำนองและจังหวะแบบหมอลำน้อย คือ แสดงลีลาตามทำนองและจังหวะตามวาดลำ ฟ้อนได้เข้ากับจังหวะและทำนอง สอดคล้องกับเนื้อหากลอนลำ สื่ออารมณ์ตรงตามบทบาทและเนื้อหาของกลอนลำแบบหมอลำน้อย คือ ใช้สีหน้า และสายตาสื่อสารอารมณ์ตามบทบาท และเนื้อหาของกลอนลำ แสดงท่าทางได้ตามบทบาท และเนื้อหาของกลอนลำ
วาดลำ หมายถึง ทำนองลำซึ่งเกิดจากฉันทลักษณ์และเสียงสูงต่ำ สั้นยาว ของถ้อยคำที่ประกอบขึ้นเป็นบทกลอนที่เรียกว่ากลอนลำ

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และ หมอแคนไว้ให้
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องแต่งกายด้วยชุดที่มีความสุภาพเหมาะสมกับการแสดง และต้องเตรียมแคนมาด้วย ในกรณีที่มีการแสดงในสถานการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์ ผู้เข้ารับประเมินจะต้องจัดเตรียมนักแสดงร่วมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างปฏิบัติการทดสอบสมรรถนะดังกล่าวมาเอง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน
รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ L402

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ลำตามจังหวะและทำนองตามจังหวะแบบหมอลำน้อย

3. ทบทวนครั้งที่ N/A

4. สร้างใหม่ ☑ **ปรับปรุง** ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะในการแสดงออกด้านดนตรีแบบหมอลำน้อย โดยสามารถลำตรงจังหวะแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด ลำถูกต้องตามทำนองแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด เช่น ทำนองลำทางสั้น ทำนองลำย่าวเบ็ดเตล็ด ทำนองลำเต้ย ทำนองลำเดิน เป็นต้น

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงหมอลำ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
L40201 ลำตรงจังหวะแบบหมอลำน้อย	1. ลำด้วยเสียงที่ตรงตามความสั้นยาวของวาดลำตามแบบหมอลำน้อย 2. ลำได้ตามจังหวะตามแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
L40202 ลำถูกต้องตามทำนองแบบหมอลำน้อย	1. ลำตรงตามระดับเสียงสูงต่ำและตรงตามคีย์ตามแบบหมอลำน้อย 2. ลำไม่หนีลายแคนตามแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ
แสดงออกด้านดนตรีแบบหมอลำน้อย โดยลำตรงจังหวะ และลำถูกต้องตามทำนองแบบหมอลำน้อย
(ข) ความต้องการด้านความรู้
เข้าใจจังหวะ และทำนองของกลอนลำ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. การแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงหมอลำ และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงหมอลำ (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการแสดงออกด้านดนตรีแบบหมอลำน้อย

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาธิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องลำตรงจังหวะแบบหมอลำน้อยที่กำหนดไว้ เช่น ทำนองลำทางสั้น ทำนองลำย่าวเบ็ดเตล็ด ทำนองลำเต้ย ทำนองลำเดิน เป็นต้น
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องลำถูกต้องตามทำนองแบบหมอลำน้อยที่กำหนดไว้ เช่น ทำนองลำทางสั้น ทำนองลำย่าวเบ็ดเตล็ด ทำนองลำเต้ย ทำนองลำเดิน เป็นต้น

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องลำตรงจังหวะแบบหมอลำน้อย คือ ลำด้วยเสียงที่ตรงตามความสั้นยาวของวาดลำ ลำได้ถูกต้องตามจังหวะ ลำถูกต้องตามทำนองแบบหมอลำน้อย คือ ลำตรงตามระดับเสียงสูงต่ำและตรงตามคีย์ ลำไม่หนีลายแคน

ลายแคน หมายถึง ทำนองแคนที่หมอแคนใช้เป่าประสานเสียงลำที่ทำให้กล่อมกันกับเสียงลำ พาให้เกิดความม่วนชื่นยิ่งขึ้น

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และ หมอแคนไว้ให้
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องแต่งกายด้วยชุดที่มีความสุภาพเหมาะสมกับการแสดง และต้องเตรียมแคนมาด้วย ในกรณีที่มีการแสดงในสถานการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์ผู้เข้ารับประเมินจะต้องจัดเตรียมนักแสดงร่วมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างปฏิบัติการทดสอบสมรรถนะดังกล่าวมาเอง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน
รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ L403

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ แสดงกลอนลำที่มีเนื้อหาแบบหมอลำน้อย

3. ทบทวนครั้งที่ N/A

4. สร้างใหม่ ☑ **ปรับปรุง** ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะในการแสดงกลอนลำที่มีเนื้อหาแบบหมอลำน้อย โดยสามารถจัดเรียงเนื้อหากลอนลำได้ครบตามแบบหมอลำน้อย ตีความและสรุปเนื้อหาของกลอน ลำได้แบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด เช่น กลอนไหว้ครู กลอนลำประกาศศรัทธา กลอนลำย่าวเดินดง กลอนเปิดฉากของตัวรอง เป็นต้น

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงหมอลำ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
L40301 ร้อยเรียงเนื้อหากลอนลำได้ครบตามแบบหมอลำน้อย	1. ลำด้วยเนื้อหากลอนลำได้ครบสมบูรณ์ตามแบบหมอลำน้อย 2. สื่อสารเนื้อหาได้ครบสมบูรณ์ชัดเจน ลื่นไหล ไม่ติดขัดตามแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
L40302 ตีความและสรุปเนื้อหาของกลอนลำได้แบบหมอลำน้อย	1. อธิบายความหมายของเนื้อหากลอนลำได้แบบหมอลำน้อย 2. สรุปเนื้อหาสาระในกลอนลำแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

แสดงกลอนลำที่มีเนื้อหาแบบหมอลำน้อย โดยต้องจัดเรียงเนื้อหากลอนลำได้ครบตามแบบหมอลำน้อย

(ข) ความต้องการด้านความรู้

ตีความและสรุปเนื้อหาของกลอนลำได้

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. การแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงหมอลำ และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงหมอลำ (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาธิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องร้อยเรียงเนื้อหากลอนลำได้ครบตามแบบหมอลำน้อย เช่น กลอนไหว้ครู กลอนลำประกาศศรัทธา กลอนลำย่าวเดินดง กลอนเปิดฉากของตัวรอง เป็นต้น
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องตีความและสรุปเนื้อหาของกลอนลำที่กำหนดได้แบบหมอลำน้อย เช่น กลอนไหว้ครู กลอนลำประกาศศรัทธา กลอนลำย่าวเดินดง กลอนเปิดฉากของตัวรอง เป็นต้น

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องแสดงกลอนลำที่มีเนื้อหาแบบหมอลำน้อย โดยจัดเรียงเนื้อหากลอนลำได้ครบตามแบบหมอลำน้อย คือ ลำด้วยเนื้อหากลอนลำได้ครบสมบูรณ์ สื่อสารเนื้อหาได้ครบสมบูรณ์ ลื่นไหล ไม่ติดขัด ตีความและสรุปเนื้อหาของกลอน ลำได้แบบหมอลำน้อย คือ อธิบายความหมายของเนื้อหากลอนลำได้ สรุปเนื้อหาสาระในกลอนลำ

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และ หมอแคนไว้ให้
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องแต่งกายด้วยชุดที่มีความสุภาพเหมาะสมกับการแสดง และต้องเตรียมแคนมาด้วย ในกรณีที่มีการแสดงในสถานการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์ ผู้เข้ารับประเมินจะต้องจัดเตรียมนักแสดงร่วมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างปฏิบัติการทดสอบสมรรถนะดังกล่าวมาเอง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน
รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ L404

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ลำได้ตามจังหวะและทำนองของเสียงแคนแบบหมอลำน้อย

3. ทบทวนครั้งที่ N/A

4. สร้างใหม่ ☑ **ปรับปรุง** ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะในการแสดงตอบสนองต่อเสียงดนตรีที่ได้ฟังแบบหมอลำน้อย ลำได้ตรงกับทำนองเสียงสูงต่ำของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด และ ลำได้ตรงจังหวะตามสัดส่วนความสั้นยาวของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้ เช่น ทำนองลำทางสั้น ทำนองลำทางยาว ทำนองลำเต้ย ทำนองลำเดิน เป็นต้น

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงหมอลำ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
L40401 ลำได้ตรงกับทำนองเสียงสูงต่ำของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้	1. ออกเสียงสูงต่ำได้ตรงตามเสียงแคนลายทางสั้นแบบหมอลำน้อย 2. ออกเสียงสูงต่ำได้ตรงตามเสียงแคนลายทางยาวแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
L40402 ลำได้ตรงจังหวะตามสัดส่วนความสั้นยาวของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้	1. ออกเสียงสั้นยาวได้ตรงตามเสียงแคนลายทางสั้นแบบหมอลำน้อย 2. ออกเสียงสั้นยาวได้ตรงตามเสียงแคนลายทางยาวแบบหมอลำน้อย	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ลำได้ตรงกับทำนองเสียงสูงต่ำของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด
2. ลำได้ตรงจังหวะตามสัดส่วนความสั้นยาวของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนด

(ข) ความต้องการด้านความรู้

เข้าใจทำนองลำ และจังหวะของลายแคน

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. การแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงหมอลำ และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงหมอลำ (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับลำและฟ้อนตามแบบหมอลำน้อย

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาธิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องลำได้ตรงกับทำนองเสียงสูงต่ำของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้ เช่น ทำนองลำทางสั้น ทำนองลำทางยาว ทำนองลำเต้ย ทำนองลำเดิน เป็นต้น เป็นต้น
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องลำได้ตรงจังหวะตามสัดส่วนความสั้นยาวของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้ เช่น ทำนองลำทางสั้น ทำนองลำทางยาว ทำนองลำเต้ย ทำนองลำเดิน เป็นต้น เป็นต้น

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องแสดงตอบสนองต่อเสียงดนตรีที่ได้ฟังแบบหมอลำน้อย โดยลำได้ตรงกับทำนองเสียงสูงต่ำของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้ คือ ออกเสียงสูงต่ำได้ตรงตามเสียงแคนลายทางสั้น และเสียงแคนลายทางยาว ลำได้ตรงจังหวะตามสัดส่วนความสั้นยาวของเสียงแคนแบบหมอลำน้อยตามที่กำหนดได้ คือ ออกเสียงสั้นยาวได้ตรงตามเสียงแคนลายทางสั้น และเสียงแคนลายทางยาว

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และ หมอแคนไว้ให้
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องแต่งกายด้วยชุดที่มีความสุภาพเหมาะสมกับการแสดง และต้องเตรียมแคนมาด้วย ในกรณีที่มีการแสดงในสถานการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์ ผู้เข้ารับประเมินจะต้องจัดเตรียมนักแสดงร่วมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างปฏิบัติการทดสอบสมรรถนะดังกล่าวมาเอง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน
รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้